FRAGMENTAI IŠ DABARTINĖS FLAMŲ POEČIŲ KŪRYBOS – "XX AMŽIAUS NEDERLANDŲ POEZIJOS RINKTINĖ", rinktinę paruošė ir iš flamų kalbos vertė ZENTA TENISONAITĖ.

Literatūra: "Een verwarde kalender" 1969; "Yggdrasil" 1962; "Spiegel van de Nederlandse poezie" 1968; "De Vlaamsche poezie sinds 1918" II, 1945.

BERTIEN BUYL

DVIESE

Tu,
tu esi mano puošni gėlė,
orchidėjos užgaidos
tavo judesiuose,
slaptas ir stiprus žibėjimas
tavo lūpose.

Tu nežinai kaip mano sodas
taps dvaru
ir atsilieps
tavo balse kvapui.

Dobilo žiedas yra tamsiai raudona chrizantema.

Aš,
až esu duona ir druska,
ir žinau
kaip mano burna kartais karčiai
minta ašaromis.
Bet mano juokas, mano šokis,
mano kraujas
pažįsta mane
ir visdėlto neturi šaltinio

Kaip tave, mano duona iš manęs.

KRISTIANE D'HAESE

Aš esu vienišas nakties raitelis,
mano sieloje skamba
kito pasaulio trimitas

tyliau suskamba
tarp apsnigusių medžių
vėsūs, žibantys kristalai be širdies.

PATRICIA LASOEN

RUGPJŪTIS

juodas karštis laukuose,
varnai ir poetai tingūs,
lietus brangi dovana

RUGSĖJIS

balta deivė diena
virpėdama
pina varines kasas

SPALIS

naktis tvanki (net šiuo laiku)
švelniai krinta beržo lapas,
migla ošia

JULIA TULKENS

LEISK MAN GYVENTI, DIEVE,

Leisk man gyventi, Dieve, apsupta Tavo puikumo,
blizgėt Tavo šviesa ir šviest Tavo giedra,
ir duoną valgyti prie Tavo stalo išdalintą . . .
tik drumzlių nepalik man Tavajam vyne.

Tavo malonėje žydėsiu aš ir augsiu,
laukinė rožė būsiu Tavo rankų glostoma,
Tavo tyloj virpėsiu – gilus jūros šauksmas,
Tavam toly suduztant judančia banga.

Visa siela girdžiu Tave dainuojant,
iki gilios nakties skambės man tie garsai.
Iki mirties vis mano ilgesiui netilstant
iš Tavo saujos pelenų – meilės šauksmas tai.

SIMONE VAN DER AUWERA

Rytas pakelia
prie mano langa
tvenkinio žalumo oro
vėliavą.
Naktis sudrasko
juodo strazdo
ir gaidžio klykiantį garsą.
Nuoga diena
šaltomis rankomis
pučia švilpynę
ir varo
mano sapnus kaip cypiančias
juodas žiurkes
pirmyn.

GABRIELLE DEMEDTS

TYLI DAINA

Žemėje po langu man taip
brangūs pėdsakai.
Kada jie atėjo, kas jį išvarė? Aš jį išvariau;
be skausmo.
Be skausmo, bet kažkas dingo
arba numirė many:
mano mintys klusnios kaip kariai
rikiuotėje.
Visą naktį krito snaigės
ir žemė balta, ir žemė švari,
Man skauda akis
nuo sniego, nuo miego,
nuo pėdsakų,
kurių neberandu.

APIE PASIRINKIMĄ

MEILĖJE

P. GAUČYS

BOTTICELLI MOTERIS

Ispanų filosofas J. Ortega y Gasset sako, kad gyvenime yra būsenų ir akimirkų, kurių metu žmogiška būtybė atskleidžia savo tikrą esmę. Meilę jis laiko viena tokių būsenų. Pasirinkdamas mylimąją, vyras atskleidžia savo esmę, o pasirinkdama mylimąjį, moteris atskleidžia savąją. Žmogiškasis tipas, kokį kitoje būtybėje bevelijame, nubrėžia mūsų širdies profilį. Meilė yra veržimasis, iškyląs iš mūsų asmenybės gelmių ir, pasiekęs matomojo gyvenimo paviršių, potvyniu nusinešęs vidinės bedugnės dumblus ir kriaukles. Asmuo jaučiasi netikėtai pačiuptas iš kokio plyšio, kurį jis paliko neapsaugotą.

Normaliam vyrui patinka beveik visos pro šalį praeinančios moterys. Anot Ortegos, tai leidžia dar labiau išskirti gilaus pasirinkimo pobūdį. Tam pakanka nesuplakti patikimo su meile. Graži praeinanti mergina suerzina vyro jautrumą, žymiai pagaulesnį nei moters. Šis suerzinimas, sako Ortega, automatiškai sukelia pirmą paskatinimą eiti prie jos. Toks automatiškas, toks mechaniškas yra šitoks reagavimas, kad netgi nė Bažnyčia nelaiko jo nuodėme. Anais laikais, pažymi Ortega, Bažnyčia yra buvusi puiki psichologė ir esą gaila, kad per pastaruosius du šimtmečius pasirodė atsilikusi. Ji išmintingai pripažino "pirmųjų paskatinimų" nekaltumą.

Ir ištikrųjų, ši trauka, kurią beveik kiekviena moteris vyrui sukelia ir kuri yra lyg ir instinkto šaukimasis į mūsų asmenybės giliausį centą, ne visad susilaukia atsakymo, arba susilaukia neigiamo. Teigiamo susilaukia tada, kai iš to intymaus centro iškyla palankus jausmas tam, kas patraukė mūsų periferiją. Ir netik patraukia, bet ir sudomina. Tas domėjimasis, sako Ortega, yra meilė, kuri veikia į nesuskaitomus potraukius, daugumą jų išskirdama ir sustodama tik prie kaikurių. Taip įvyksta atranka plačioje instinkto erdvėje, kurio vaidmuo tuo būdu yra pripažįstamas ir kartu aprėžtas. Norint bent kiek paaiškinti meilės faktus, būtina iškelti lytinio instinkto jiems poveikį. Būtų kvailybė, pažymi Ortega, sakyti, kad tikroji vyro meilė moteriai ir atbulai, neturi savyje lytinio prado, bet taip pat nemažesnė būtų kvailybė tvirtinti, kad meilė yra tik lytiškumas. Tuo būdu visa savo esme meilė yra pasirinkimas. Ir kadangi ji iškyla iš asmeninio centro, iš mūsų gelmių, atrankos principai, kurie ją nulemia, kartu yra intymiausios ir slapčiausios pirmenybės, kurios sudaro mūsų individualų charakterį.

Meilė gyvena iš smulkmenos ir veikia mikroskopiškai. Instinktas, priešingai, yra mikroskopiškas. Atrodo, lyg abu veikia iš dviejų skirtingų atstumų. Patraukiąs grožis retai kada sutampa su grožiu, kuris įdiegia meilę. Jeigu abejingas, sako Ortega, ir įsimylėjęs galėtų palyginti tai, kas abiem yra grožis, vienoje ir toje pačioje moteryje, nustebtų, matydami tokį neatitinkamumą. Abejingasis rastų grožį bendruose veido ir figūros bruožuose — tai, ką iš tikrųjų vadiname grožiu. Įsimylėjusiam jau nebėra tų bendrųjų bruožų, kurie pastebimi iš tolo. Jeigu jis nuoširdus, jis vadins grožiu smulkius, atskirus bruožus, nutolusius vienas nuo kito: vyzdžių spalvą, lūpų sudėjimą, balso atspalvį.

Meilė, sako Ortega, yra monotoniška, atkakli, sunki. Niekas nepakęstų, kad jam daugelį kartų būtų kartojama kokia išmislinga frazė, bet mylintysis reikalauja nesuskaitomų pakartojimų, kad jo mylima būtybė jį myli. Ir atbulai, kai kas nemyli, meilė, kuri jam reiškiama, jį veda į nusiminimą, jį nuodija savo kraštutine slėga.

Svarbu pabrėžti veido ir mostų detalių vaidmenį, kokį vaidina meilėje, nes tai yra raiškiausias elementas, kur atsiskleidžia asmenybės tikroji esmė. Kitas grožis, kuris suvokiamas iš tolo, turi nepriklausomą estetinę vertę, objektyvų plastinį žavesį. Ir būtų klaida manyti, pažymi Ortega, kad šis plastinis grožis vyrą entuziastingai nuteikia. Labai retai plastiniai gražias moteris vyrai įsimyli. Kiekvienoje bendruomenėje yra keletas "oficialių gražuolių", į kurias teatruose ar šventėse žmonės rodo pirštais kaip į viešus paminklus, tačiau beveik niekad jos intymia aistra vyrų neužsidega. Šis grožis yra taip griežtai estetiškas, kad moterį paverčia meniniu objektu ir tuo ją atitolina. Ja žavimės — jausmas, kuris suponuoja nuotolį, bet jos nemylime.

Ryškus vidinis žavumas, o ne plastinis tobulumas, Ortegos manymu, pažadina meilę. Ir priešingai, kai užuot tikros meilės, asmuo metasi į dirbtinį žaidimą — iš savimeilės, iš smalsumo, iš aklumo —